

Közhasznúsági Beszámoló a 2012. évről

Általános ismertetés

A Göncöl Alapítvány 1988-ban kezdte meg működését, küldetése természeti emberi és társadalmi értékek védelme és létrehozása, az emberi léptékű közösségek együttműködésén alapuló, sokszínű társadalom létrejöttének segítése.

A Göncöl Alapítvány egységei, csatlakozó létesítményei és azok programjai együtt, kiemelkedően közhasznú, közművelődési-környezetvédelmi magán intézményhálózatot képeznek, ezek helyi, térségi, határ-menti, országos és nemzetközi feladatokat látnak el. Az alapítvány közvetlen feladata, hogy támogassa a Göncöl küldetésének gyakorlati megvalósítására jelentkezőket, akik a Göncöl Szövetséghez is csatlakozhatnak.

Az alapítvány alapító tagja az Ipoly Uniónak, az Ipoly Eurorégióknak, a FÓKA Alapítványnak, Környezetvédelmi Oktatóközpontok Szövetségének (KOKOSZ), az Ökoszolgálat Alapítványnak, a Zöld Pók Alapítványnak, tagja a Világ Természetvédelmi Uniónak (IUCN).

Kuratórium: A beszámolási időszakban elnök Kiszél Vilmos, titkár Gyenes Csilla, tagok Dr. Ilosvay György, Kosztolányi Istvánné és Kovács György. A kuratórium és a felügyelő bizottság tagjai közül csak az elnök alkalmazottja az alapítványnak, a többiek társadalmi munkában látják el a feladatukat. Az elnök társadalmi munkában az IUCN – Világ Természetvédelmi Unió regionális tanácsosa, és az IUCN Magyar Nemzeti Bizottság elnöke. A 2012. év szeptemberi, Dél-Koreai (Jeju) kongresszuson a Világszervezet elnökjelöltje volt, azonban a közgyűlés minimális szavazatkülönbséggel a kínai elnökjelöltet választotta meg.

Az alapítvány 4 részlege összesen mintegy 25 feladaton dolgozott a 2012. évben.

Központ – gazdasági és műszaki tevékenységek

Az alapítvány központi szerve, amely felel az összes vezetési, gazdasági, műszaki, adminisztrációs feladat elvégzéséért, illetve elvégeztetéséért. A beszámolási időszakban jelentősen összezsugorodott a csoport.

- Folytattuk a rendszeres kiadások lefaragását, elsődlegesen a szolgáltató-váltás területén.
- Az üzemeltetési feladatokat egy részfoglalkozású rendszergazda, valamint közmunka program keretében közmunkások látják el, amihez önkéntesek és a Pangea Egyesület tagjai nyújtottak segítséget.
- A csoport a Göncöl Szövetség és tagszervezetei számára helyiséget (rendezvény, raktár, iroda) és infrastruktúrát, gazdasági-ügyintézkést és más tagi szolgáltatásokat nyújt. Székhelyet biztosít az IUCN Magyar Nemzeti Bizottsága számára.

Az év végére a csoport létszáma 3,5 főre csökkent, a csoport az összes alapítványi pályázat megírásához, megvalósításához és elszámolásához hozzájárult.

A sikeres KEOP pályázat végrehajtásához a rendszeres elszámolásokat elkészítettük, a pályázat megvalósítása az év szeptemberében fejeződött be, de a záróelszámolás még folyamatban van. Nagyszámú támogatói kérelmet nyújtottunk be a többletköltségek fedezése céljából. A gazdasági válság hatását és a központi szervek eljárási gyakorlata által okozott nehézségeket az alapítvány önmagában nem képes kiegyensúlyozni, kritikus anyagi helyzetbe sodródott, több szempontból lehetetlen helyzetbe került, ami azt jelenti, hogy kényszerpályán hiánygazdálkodik, jelentős csúszásokkal, de teljesít.

KMCs – Közművelődési Csoport – oktatási-művelődési tevékenységek

A csoport pedagógiai alapelvei a tapasztaláson alapuló tanulás és a gyakorlati alkotó tevékenység, a személyre szóló gondoskodás és a személyes példa. Létesítményei Vácott a Göncöl Ház („Földanya Ékességei” közérdekű muzeális gyűjtemény és állandó ásványkiállítás, Környezetvédelmi Szakkönyvtár, Környezetvédelmi Közönségszolgálati Iroda, Környezet-egészségügyi Információs Pont, tanterem), a Váci Ártéri Tanösvény és a Bemutató Komposzttelep. Az Oktató Gyógynövénykert a házfelújítás során megsemmisült. Pénzesgyőrben a Pangea Egyesülettel közös tulajdonú Breuer László Oktatóközpontot (Tornácós Ház és Panoráma Ház, akkreditált erdei iskola és kulcsosház) a Pangea üzemelteti.

AVKF - Apor Vilmos Katolikus Főiskola:

A szerződés szerint az AVKF Természettudományi Intézetével, óraadás, tantárgyfejlesztés, órarend egyeztetés, intézeti értekezlet és közös pályázatok szintjén folytatunk együttműködést. A nagyarányú hallgatói létszámcsökkenésre tekintettel a tárgyévre továbbra is szünetelt, azonban a kapcsolatot megőriztük.

Terepi programok:

Az ország különböző régióiból érkező csoportoknak (általános iskola, középiskola) **vezetett előadások, illetve túrák** megtartása „Földanya Ékességei” és a Környezet-egészségügyi Információs Pont című kiállításokon, a Váci Ártéri Tanösvényen, a váci Ligetben és más közeli helyszíneken. A rendhagyó órákhoz újabb feladatlapok készültek, amelyek az órán és terepgyakorlatokon látottak-hallottak osztálytermi (vagy rögtön terepi) feldolgozásához nyújt segítséget. Az egész napos terepi programokat nemcsak a régióból hozzánk érkező diákcsoportok és tanáraik igényelték, hanem az ország egész területéről. A terepi programok résztvevőinek száma 2012-ben 2.135 fő volt.

Sérült gyermekek:

A beszámolási időszakban 43 sérült gyermeknek tartottunk foglalkozásokat.

Rendhagyó órák:

A rendhagyó órák közül a „Vizek világa”, a „Nemzeti parkok a nagyvilágban, utolsó menedékek?”, a „Természetbarát lakóhely” című programokat népszerűsége a legnagyobb. Résztvevők száma 2012-ben mintegy 350 fő volt.

Természet- és környezetvédelmi jeles napok:

Ünnepi rendezvények, vetélkedők, interaktív foglalkozások tartása Föld napja, Víz Világnapja alkalmából a térségbeli iskolák bevonásával. A 2012. évben kb. 60 fő vett részt az ünnepeken.

Önkéntesekkel szervezett akciók és közmunkák: Köszönjük a segítséget !

- Tanösvény karbantartás és felújítás. Résztvevők: 18 fő

Egyéb oktatáshoz kapcsolódó tevékenységek:

- Süni-Vadon vetélkedő: feladatlap javítás, postázás, csomagolás.
- Göncölös tábor megvalósítás „Környezetbúvár képzés” címmel, napközi jelleggel. A táborban 29 fő kisiskolás gyerek vett részt.
- Plakátok készültek a minden páros hónapban megrendezett nyílt múzeumi estekhez és a minden páratlan hónapban, idén indított klímafilm klubokhoz.
- A Forte Óvoda kerttervének elkészítése.
- Levegőtisztasági Zuzmó Monitoring elkészítésében való részvétel.
- Komposztáló szórólap megjelentetése és terjesztése.

Szakmai kapcsolatok:

Helyi kapcsolatok, közös megjelenés és rendezvényeken való szereplés, illetve részvétel: Vác Város Önkormányzata, Tourinform Iroda, Tragor Ignác Múzeum, Katona Lajos Könyvtár, Tevan Alapítvány, Váci Értéktár, Váci Dunakanyar Regionális Turisztikai Egyesület, Váci Városvédők és Városszépítők Egyesülete, Vác Városi Evezős Club, Servitum Kft., Miltiszolg Bt., Váci Levéltár, Madách Imre Művelődési Központ, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, helyi oktatási intézmények, ElektroSznál TV, Váci Polgár, Váci Napló.

Környezetvédelmi Szakkönyvtár:

A szünetel. Tevékenységek: A csoport munkatársai az eseti igényeket elégít ki. Folyik az állomány rögzítése a SZIKLA könyvtárprogramban, amelyet egy önkéntes könyvtáros végez.

Környezetvédelmi Közönségszolgálati Iroda:

Az iroda a korábbi években Vác városa támogatásával működött. Ezt a támogatást 2008-ban megvonták. Az iroda az év során 21 db érdemi ügyben járt el, ill. nyújtott szaktanácsot.

„Földanya Ékességei” közérdekű muzeális gyűjtemény (Váci Földtani Múzeum):

Szakterület: természettudomány, földtudomány, gyűjtőterület: Nógrád megye, Észak Pest megye, Kelet Komárom megye. Nyilvántartási szám: Mgy. 7570/2009.

Folyamatos az állandó kiállítás kiegészítése, valamint a feliratok pontosítása, pótlása, a tárlók takarítása, sérült darabok cseréje. Folytatódott a gyűjtemény feldolgozása.

Múzeumi Estet rendeztünk négy alkalommal, a nyári hónapokat kihagyásával kéthavonta.

Szarvas Imre: Ipolytarnóc Miocén ősvilága

Eszterhás István: A Cserhát nemkarsztos barlangjai

Tóth Balázs: A Duna a mi folyónk – avagy hogyan veszítjük el a Dunát lépésről, lépésre

Szemadám Gy.-Kovács Zs.: Leopárd a teraszon – a Tsavo folyótól az Olduvai-szakadéig

KlímaFilm Klubot rendeztünk 4 alkalommal, minden páratlan hónap utolsó keddjén, a nyári hónapok kihagyásával, hagyományteremtő jelleggel.

„**Ősrégi jóvendők, mit tanulhatunk Ladakh-tól**” c. film vetítése, előadó: Stern Gabriella

”**A hülyeség kora**” c. film vetítése, előadó: Czippán Katalin

”**Al Gore: Kellemetlen igazság**” c. film vetítése, előadó: Kiszél Vilmos.

”**11. óra**” c. film vetítése, előadó: Balog Ágnes.

A vetítéseken átlagosan 20 fő látogató vett részt.

Környezet-egészségügyi Információs Pont:

A kiállítás változatos témákban tényeket, ötleteket, lehetőségeket mutat be, a tablókön szereplő elgondolkodtató kérdésekkel és válaszokkal a látogatók egy környezettudatosabb életmód kialakítását alapozhatják meg. A natúr- és biotermékeket, a hulladékok megelőzését, újrahasznosítását, a tudatos vásárlást az állatkísérletek kérdését, kertünk állatbaráttá tételét és egyéb fontos környezetvédelmi kérdéseket bemutató kiállítás eredeti helyszínén, a Göncöl Házban jelenleg egy kb. 50 m² területen tekinthető meg. Az időszak látogatólétszáma: 712 fő.

2012-ben a Göncöl Házban összesen 97 esemény volt, 2.650 látogatót szolgáltunk ki. A Váci Ártéri Tanösvény Önállóan, vezető nélkül is, bármikor, ingyenesen megtekinthető, a tárgyévi becsült látogatólétszám 50 – 60 ezer fő.

A csoport felépítése:

Az évet 3 alkalmazottal kezdtük, 2 közmunkással és számos önkéntessel, óraadóval zártuk.

Süni és Vadon magazin Kiadó és Szerkesztőség – ismeretterjesztés

A kiadó 2012-ben nem tudta teljesítenie a maga elé kitűzött feladatokat: összesen csak két-két lapszámot jelentetett meg a tervezett hat-hat lapszám helyett. A lapok a fő célkitűzésüket, a környezetbarát gondolkodás üzenetének népszerűsítését a megjelent lapszámok erejéig teljesítették korcsoport szerinti bontásban. Az bizonytalan gazdasági helyzetben a lapkiadás szünetel. A részleg munkáival érintettek, ill. résztvevők köre kb. 300 ezer fő.

Anyagi feltételek:

2012-ben a két magazin a megnyert pályázatok ellenére folyamatos anyagi problémákkal küzdött, a partnerszervezetei kilátástalan gazdasági helyzetbe kerültek, végül a lapkiadás ellehetetlenült. A pályázatírás, lapszerkesztés, lapelőállítás és terjesztés megszakadt.

Tárgyi feltételek:

A Váci út 67-ben lévő szerkesztőségben a munkafeltételek megfelelőek, technikai eszközök elfogadhatóak. A meglévő közműórák alapján történő díjfizetés megoldása és a nyílászáróknak a hőtechnikai szabványoknak megfelelőre cserélése szükséges.

Személyi feltételek:

Az év elején hét teljes állású, míg az év végén nulla alkalmazottja volt a szerkesztőségnek.

Süni és Vadon Országos Tanulmányi Csapatvetélkedő:

A szerkesztőség fő tevékenysége a nyertes KEOP pályázat teljesítése volt. A pályázat tárgya a 2011/12 tanévben a Süni és Vadon Országos Tanulmányi Csapatvetélkedő lebonyolítása volt. A vetélkedőn a tervezett 850-hez képest 1.830 csapat vett részt. A vetélkedő színvonalas megvalósítása a nyert összeg kétszeresét emésztette fel. A hiány a közvetlen többletköltségekből, a fenntartott dolgozói létszámból és az elhúzó adminisztrációból tevődik össze. Súlyosan leterhelte a teljes dolgozói állományt, minden más munkafolyamat leállt, és felemésztette az alapítvány összes elérhető forrását. Mindez tündökölve pusztult el.

Mozgalom:

Az „*Élj úgy, mint az erdő!*” felelős életmód mozgalom alap gondolata a természeti erőforrásaival való takarékoság, a hulladékok újrahasznosítására való törekvés, az élő környezet védelme és a földtani örökségvédelem szintén megszakadt.

Partnerség:

A lapok fő partnere, egyben a lapgazdátárs a Fővárosi Állat- és Növénykert (FÁNK) felmondta a lapalakítói megállapodást. Kiemelt partnerünk ÖKO-Pannon Nonprofit Kft. jogszabályváltozás miatt ellehetetlenült, ezért 2012-ben csak jelképest támogatást nyújtott. A Süni Egyesület tagsága, a lapok társadalmi háttere a lapkiadás szünetelése miatt összeomlott.

Jövőkép:

A természeti örökség aktív védelme és megőrzése, a természeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás, a környezeti és társadalmi szempontból fenntartható életvitel terjesztése és tanítása olyan feladatkör, amire nem az elmúlás vár, hanem egyre többet kell tennünk érte, ha azt akarjuk, hogy az emberiség fennmaradjon. A gazdasági válság ellenére a lapok iránti igény fokozódik, viszont a lappiac gyökeresen átalakul. Üzleti alapon működő újrakezdést tervezünk, amelyben az erősségeinkre építve, az internet támogatás jelentős bővítésével új business modell kidolgozása van folyamatban, amihez új partnerszervezeteket keresünk.

TKI – Térségi Kutatások Intézete – kutatás, tervezés

Az intézet a naprakész területi adatbázisaira és érdekegyeztetésre alapozva integrált környezetvédelmi és területfejlesztési tervek készítésével, terepi kutatással, környezeti konfliktusok kezelésével, térinformatikai feldolgozásával és döntés-előkészítéssel foglalkozik. Jelentősebb korábbi eredményei: a Duna-Ipoly Nemzeti Park létrehozását megalapozó kutatások; a környezetvédelmi törvényt előkészítő bizottság működtetése; a Szentendrei-sziget területhasználati terve; a Dunával kapcsolatos munkák; rekultivációk, területfejlesztési és vidékfejlesztési tervek voltak.

A létszám egy részfoglalkozású vezető, gyakornokok, közmunkások és külső munkatársak.

A TKI a Gödöllői Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézetének (SZIE/KTI) szakmai partnerintézménye.

A beszámolási időszakban elkészült és folyamatban lévő munkák:

- 1) Elkészült a Szentendrei-sziget fenntarthatósági projektterve; a SZIE/KTI-vel közös munka Zöld Sziget néven.
- 2) Elkészült Vác Város Levegőtisztasági Zuzmó Biomonitoring jelentése a Közművelődési Csoport támogatásával, a város teljes közigazgatási területére. A felmérést öt év múlva lesz célszerű megismételni.
- 3) Elkészült Vác Város illegális hulladéklerakóinak katasztere és stratégiai alapvetés azok felszámolására a megoldási javaslata a Váci Földtani Múzeum közreműködésével.
- 4) Folyamatban van Vác Város Hulladékgazdálkodási Tervének Felülvizsgálata.
- 5) Több nemzetközi fórumon tartottunk előadást „good water governance”, ivóvízbázis-védelem, folyamszabályozás, részvételi alapon történő tervezés témakörben. Előkészületek történtek a Zöld Dunavölgy Stratégiai program folytatására.

Kilátó Galéria a Margitszigeti Víztoronyban

Az alapítvány bérleti jogviszonyát a Fővárosi Önkormányzat döntése értelmében a Szabad Tér Színház Nonprofit Kft. 2010. márciusában, egy éves határidővel felmondta. Összesen 27 éven keresztül üzemeltettük a Margitszigeti Víztornyot. A romos állapotú, lebontásra szánt műemléket megőriztük a köz javára. Az eredetileg ipari létesítményből a bérleti szerződésben foglaltak szerint három felújítási hullámban, jelentős, maradandó értéknövelő átalakításokkal egy népszerű kulturális intézményt hoztunk létre, amely több mint egymillió látogatót fogadott. A felmondási idő lejártával 2011. májusában, rendezetten átadtuk az épületet az új üzemeltetőnek, aki 2012. évi kiállítási idényben az általunk bejártatott működési formát folytatta, anyagi lehetőségei szerint bővítette. Az értéknövelő átalakításaink és az eszmei kár megfizetését, a tulajdonos képviselője elutasította, ezért a követelésünket jogi útra tereltük.

kelt: 2013. május, Vác

Kiszél Vilmos elnök